

สุสานวัดพญ์ญเชิง

ความเป็นมา

สุสานวัดพญ์ญเชิง เริ่มตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2495 บนที่ดินของวัดขอม (ร้าง) ในที่ที่เคยเป็นสุสานมาก่อน ที่ดินดังกล่าวอยู่ในความดูแลของวัดพญ์ญเชิง เนื่องจากในปี พ.ศ. 2488 มติสังฆมன்றให้รวม วัดขอม (ร้าง) หรือวัดสวนพลู ที่มีพระสงฆ์เพียงไม่กี่รูปให้อยู่ในการบริหารจัดการของวัดพญ์ญเชิง (รวมการปกครองสงฆ์ไม่ได้เกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ที่ดินวัดขอม) คณะกรรมการชาวจีนซึ่งตั้งรกรากอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาขอใช้ที่สุสานวัดขอมทำสุสานของคนจีน พระโบราณคณิศร เจ้าอาวาส วัดพญ์ญเชิง ได้มอบสิทธิในที่ดินประมาณ 14 ไร่ ให้คนจีนดังกล่าว ก่อสร้างเป็นสุสานสาธารณะกุศลเพื่อเป็นประโยชน์แก่ประชาชนตลอดไป โดยคนจีนกลุ่มดังกล่าวเป็นผู้จัดหาโดยเรียไรทุนใน การก่อสร้าง

การบริหารจัดการสุสานในช่วงแรกน่าจะบริหารจัดการโดยกลุ่มคนจีนดังกล่าว ร่วมกับคนของวัดพญ์ญเชิง จนในปี 2501 ได้จดทะเบียนนิติบุคคลจัดตั้งมูลนิธิขึ้นทำหน้าที่บริหารจัดการ แต่เอกสารจัดตั้งมูลนิธิได้แสดงข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับที่ดินที่ตั้งสุสานซึ่งมูลนิธิเชียงเต็กตั้งได้บริหารจัดการสุสานวัดพญ์ญเชิงเรื่อยมาจนปัจจุบัน

การบริหารจัดการสุสาน

มูลนิธิเชียงเต็กตั้ง ซึ่งเป็นนิติบุคคล ทำหน้าที่บริหารจัดการสุสานวัดพญ์ญเชิง จดทะเบียนเมื่อ พ.ศ. 2501 (ภายหลังจากวัดยกเลิกสิทธิในที่ดินให้สร้างสุสาน 6 ปี) มีประธานและกรรมการทำหน้าที่ในนามนิติบุคคล ได้จัดแบ่งที่ดินสุสานเป็นสวนย่อยใช้เป็นที่ฝังศพ

โดยได้ขายสิทธิในที่ฝังศพพร้อมสิ่งก่อสร้าง (ฮวงซุ้ย) แก่ผู้ที่นำศพเข้าฝัง โดยมีราคาต่าง ๆ กันตามขนาด ตำแหน่งที่ตั้งและช่วงเวลา ผู้ที่จะนำศพเข้าฝังต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของมูลนิธิระเบียบทางราชการ และกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้องโดยถูกต้องทุกราย

นอกจากนั้นมูลนิธิยังมีหน้าที่ดูแลรักษาสถานให้เป็นระเบียบสวยงาม และปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลที่ได้แสดงไว้ในตราสารจัดตั้งมูลนิธิอีกด้วย

เคำลางความขัดแย้ง

มีร่องรอยของความขัดแย้งระหว่างวัดพณัญเชิงกับมูลนิธิเซียงเต็กตึ้ง ตั้งแต่ปลายปี 2543 โดยวัดพณัญเชิงมีหนังสือแจ้งให้มูลนิธิกระทำให้เป็นไปตามความประสงค์ของวัด 3 เรื่อง

1. ให้ย้ายที่ตั้งของมูลนิธิเข้าไปอยู่ในวัดพณัญเชิง
2. กรรมการของมูลนิธิ ต้องมีตัวแทนของวัดและมีตัวแทนที่มาจากข้าราชการประจำ หรือข้าราชการบำนาญ เป็นกรรมการร่วมกับตัวแทนพ่อค้า
3. ทรัพย์สินของมูลนิธินั้น ภายหลังต้องล้มเลิกมูลนิธิ ให้ตกเป็นของวัดพณัญเชิงเท่านั้น

แต่มูลนิธิไม่สามารถจัดการตามประสงค์ของวัดได้ทั้ง 3 ข้อ ดังนั้น วันที่ 5 มกราคม 2545 วัดพณัญเชิงจึงมีหนังสือแจ้งมูลนิธิขอยกเลิกการอนุญาตให้ใช้ที่ดินของวัดที่เป็นที่ตั้งสุสาน โดยวัดมีเหตุผลสรุปได้ว่า

1. ที่ดินที่ตั้งสุสานเป็นของวัดพณัญเชิง
2. การสร้างสุสานเป็นการดำเนินการของวัดพณัญเชิง

3. มุลนิธิที่สร้างขึ้นเป็นการตั้งโดยวัดพนัญเชิง เพื่อให้ทำหน้าที่บริหารจัดการสุสานของ วัดพนัญเชิง แต่ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงตราสารในภายหลัง จนทำให้การบริหารจัดการ ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวัด
4. วัดได้รับความเสียหายจากบุคคลภายนอก โดยถูกกล่าวหาว่าวัดนำที่ดินสุสานไปหาประโยชน์จากคนไทยเชื้อสายจีน

นอกจากนี้ยังมีร่องรอยของความไม่ลงรอยกันระหว่างวัดพญัญเชิงกับกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กรณีงานประเพณีทิ้งกระจาด กล่าวสรุปความว่า ชาวไทยเชื้อสายจีนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นผู้จัดงานทิ้งกระจาดในเดือน 7 (ของจีน) ที่หน้าวิหารหลวงพ่อดโต (ชำปอกง) มายาวนานยืนยันได้กว่า 100 ปี จนประมาณปี 2541 – 2542 เกิดขัดแย้งกันระหว่างวัดกับกรรมการ จัดงานทิ้งกระจาด หลังจากนั้นกรรมการจัดงานแต่ละรุ่นจะรู้สึกถูกแทรกแซงจากวัด จนในปี 2545 กรรมการที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีนได้ออกจากการเป็นกรรมการจัดงาน ปล่อยให้วัดเป็นผู้จัดงานประเพณีนี้เองเรื่อยมาจนปัจจุบัน โดยใช้คนไทยเชื้อสายจีนจากที่อื่นเข้ามาเป็นผู้จัดกิจกรรมตาม ธรรมเนียมจีน

ข้อควรพิจารณาด้วยใจเป็นธรรมของทุกฝ่าย

- วัดเข้าใจว่าการให้สิทธิในที่ดินใช้ทำสุสานสาธารณะโดยพระโบราณคณิศรนั้น เป็นการให้สิทธิชั่วคราว วัดยกเลิกเสียเมื่อใดก็ได้ขึ้นอยู่กับวัด
- คนจีน และลูกหลานเห็นว่าการให้นั้นเป็นการยินยอมสละสิทธิการใช้ที่ดินของวัดโดยถาวร เพราะได้ระบุไว้ว่าเพื่อสาธารณะ เป็นประโยชน์แก่ประชาชนตลอดไป วัดจะ

ยกเลิกไม่ได้ ตราบใดที่ยังทำเป็นสุสานตามวัตถุประสงค์ของการให้อยู่

- เมื่อมีการโต้แย้งเรื่องสิทธิในที่ดินเช่นนี้ วัดซึ่งเห็นว่าถูกโต้แย้งสิทธิก็ชอบที่จะใช้วิธีทางศาลหลังจากศาลชี้ว่าสิทธิในที่ดินเป็นของวัดแล้วจึงมาไล่ที่จากลูกหลาน ซึ่งลูกหลานจะมีข้อต่อสู้อย่างไรก็ดูที่เหตุผลในการไล่ที่ต่อไป

ข้อขัดแย้งปัจจุบัน

ประมาณกลางปี 2546 วัดพญูเชิงให้สำนักงานงานทนายความทำหนังสือบอกกล่าวให้มูลนิธิ รื้อถอน ขนย้ายทรัพย์สินออกจากที่ตั้งสุสานภายใน 1 สิงหาคม 2557 โดยให้เหตุผลสั้น ๆ ว่า วัดพญูเชิงเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน โดยวัดประสงค์จะใช้ที่ดินทำประโยชน์ในกิจการของวัด และวัดให้ข่าวผ่านสื่อต่าง ๆ รวมทั้งขึ้นป้ายใหญ่หน้าวัดว่าจะใช้ที่ดินทำที่จอดรถรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และให้ข่าวว่ามีผู้นำที่ดินของวัดไปหาประโยชน์ทำให้วัดได้รับความเสียหาย ต่อมาวัดได้ให้สำนักงานทนายความแห่งเดียวกันมีหนังสือบอกกล่าวไปยัง “ทายาทที่มีศพบรพบุรุษฝังไว้ในสุสาน วัดพญูเชิงวรวิหาร” โดยส่งไปถึงตัวบุคคลจำนวนมาก เนื้อความให้ขุดศพออกไปจากที่ดินของวัดภายในวันที่ 1 สิงหาคม 2557 ขณะเดียวกันวัดได้ขึ้นป้ายขนาดใหญ่พร้อมทำเอกสารแผ่นพับแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องขุดศพออกไปจากสุสาน โดยวัดจะอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้

มูลนิธิได้เชิญผู้ว่าราชการจังหวัดให้เข้ามาช่วยเหลือ และขอคำแนะนำทางกฎหมายจากสำนักงานอัยการ และทำแบบสอบถามไปยังทายาทฯ ว่ามีความประสงค์จะขุดศพไปฌาปนกิจ หรือ ขุดศพ

ไปฝังสุสานอื่น หรือไม่ขุดให้คงไว้เหมือนเดิม พร้อมกับมีหนังสือชี้แจงไปยังทายาทกรณีที่วัดให้ออกจากที่ดิน โดยแจ้งสรุปแนวทางของมูลนิธิต่อการเสนอทางเลือกแก่วัด สรุปเป็น 3 ทางคือ

1. คงสุสานไว้ โดยขอเช่าที่จากวัด
2. คงสุสานไว้ โดยให้วัดเข้ามาร่วมบริหารสุสาน
3. ยกพื้นที่สุสานทั้งหมดให้วัดดูแล

ผลจากการไล่ที่และส่งหนังสือบอกกล่าวไปยังทายาทฯ ทำให้เกิดความตื่นตระหนก ในหมู่ลูกหลานที่ฝังศพบรรพบุรุษในสุสานวัดพนัญเชิง และชาวไทยเชื้อสายจีนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั่วไป ต่างต้องการรู้ท่าทีของมูลนิธิว่าจะจัดการอย่างไร จะเกิดความเดือดร้อน ถึงขนาดต้องขุดศพบรรพบุรุษออกจากสุสานหรือไม่ แต่มูลนิธิไม่ให้ความชัดเจน หรือสร้างความมั่นใจ ให้หมู่ลูกหลาน

ในที่สุดลูกหลานจึงรวมกลุ่มกันในชื่อ “กลุ่มลูกหลานจีนอยุธยาปกป้องสุสานบรรพชน” เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2556 แสดงจุดยืนของลูกหลานที่จะปกป้องสุสานบรรพชนเอาไว้ให้จงได้ และ ได้มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อเท็จจริง ความเห็น ตลอดจนข้อกฎหมายและวิธีการต่อสู้ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม จึงได้มีการขึ้นป้ายคัดค้านการรื้อสุสานไปทั่วเมืองและเป็นข่าวไป ทั่วประเทศเป็นระยะ ๆ

ผู้เกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้ง มี 3 ฝ่าย

ปัญหาความขัดแย้งกรณีวัดพนัญเชิงไล่ที่สุสาน ทำให้เกิดผู้เกี่ยวข้องหลัก 3 ฝ่าย คือ

1. วัดพนัญเชิง ผู้ไต่ที่ โดยอ้างกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ตั้งสุสานว่า วัดเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ จึงมีความ ชอบธรรมที่จะเข้าจัดการ ที่ดินที่ตั้งสุสานตามความประสงค์ของเจ้าของกรรมสิทธิ์
2. มูลนิธิเชียงเต็กตึ๊ง นิติบุคคลที่ทำหน้าที่บริหารจัดการ ดูแล กิจการของสุสาน ซึ่งเป็นผู้แบ่งที่ดินเป็นส่วยย่อย ๆ ขาย สิทธิให้ผู้ต้องการนำศพเข้าฝังในสุสาน และเป็นผู้ใช้ จ่ายเงินที่ได้จากการขายส่วยซั้ย และเงินบริจาคอื่น ๆ ถูก กล่าวหาว่าแก้ไขตราสารมูลนิธิไปในทางที่ ไม่สมควร และบริหารมูลนิธิโดยนำที่ดินไปหาประโยชน์
3. กลุ่มลูกหลาน นอกจากผู้ที่รวมกลุ่มเป็นกลุ่มลูกหลานจีน อยู่รียบปากป้องสุสานบรรพชนแล้ว ยังมีผู้ที่อยู่ต่างจังหวัด และผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งบุคคลกลุ่มที่ 3 นี้ คือผู้ได้รับผลกระทบตรงจากการไต่ที่ของวัดพนัญเชิง โดย กลุ่มลูกหลานอ้างความสุจริตในการเข้าใช้ที่ดินสุสาน และ โดยการเสียเงินเป็นค่าตอบแทน ไม่ว่าการดำเนินการทาง กฎหมายของวัด จะยุติลงอย่างไร ผู้สุจริตและเสีย ค่าตอบแทนจะต้องได้รับการชดใช้ กล่าวคือ หากมูลนิธิ เป็นฝ่ายแพ้คดี และวัดขับไล่ลูกหลานให้ขุดย้ายศพ ลูกหลานชอบที่จะเรียกเอาค่าเสียหายจากมูลนิธิได้ แต่หาก มูลนิธิชนะคดีลูกหลานก็ชอบที่จะใช้สุสานต่อไป

ความเห็นต่อท่าทีของวัด

1. ที่ดินที่ตั้งสุสานเดิมเป็นที่ดินวัดขอม (ร้าง) ขณะนี้วัดพนัญ เชิงยังไม่สามารถออกโฉนดเป็นที่กรรมสิทธิ์ของวัดได้ แต่ วัดแอบอ้างว่าเป็นกรรมสิทธิ์ของวัดโดยอาศัยเพียงมติสังฆ มนตรี พ.ศ. 2488 ที่ให้รวมการบริหารวัดขอม (ร้าง) กับ วัดพนัญเชิง ซึ่งสังฆมนตรีไม่มีอำนาจ ในการโอนที่ดิน

ของวัดใดให้แก่วัดใด มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องบริหารและ
ออกกฎระเบียบ เพื่อบริหารคณะสงฆ์เท่านั้น

หากวัดจะดำเนินการทางกฎหมายให้ชัดเจนก่อน
ว่ากรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ตั้งสุสานเป็นเช่นไร จะไม่เกิดความ
ขัดแย้งในวงกว้างเช่นนี้

2. วัดควรเคารพผู้ปกครองวัดในอดีต และยอมรับข้อผูกพันที่
ผู้ปกครองวัดได้กระทำต่อสาธารณะในอดีตด้วย กล่าวคือ
พระโบราณคณิศรให้สิทธิใช้ที่ดินแก่คนจีนสร้างสุสานในที่
ป่าช้าวัดขอม (ร้าง) โดยมีเจตนาให้เป็นสุสานสาธารณกุศล
เป็นประโยชน์ของประชาชนตลอดไป คำที่ปรากฏใน
เอกสารสำคัญว่าเป็นสาธารณกุศลและของประชาชน
ตลอดไป ย่อมแสดงเจตนาชัดแจ้งและลึกซึ้งว่าท่านได้ยอม
ที่สละสิทธิการใช้ที่ดินส่วนที่ให้เป็นสาธารณะนั้นอีกต่อไป
ในวันข้างหน้า

หากวัดไม่ยอมรับผลผูกพันจะกลายเป็นผู้ไม่รักษาคำพูดเป็นผู้กลับคำ ซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้ไม่ควรมียู่
ในผู้มีศีล

3. หากวัดจะฟ้องคดี ตามวิธีปกติก็น่าจะต้องฟ้องมูลนิธิให้จบ
เสียก่อน หากวัดชนะแล้ว แต่ลูกหลานไม่ยอมปฏิบัติตาม
ตามข้อกำหนดวัดจึงอาศัยอำนาจศาลฟ้องขับไล่ลูกหลาน
เป็นราย ๆ ไป การมีหนังสือบอกกล่าวไปยังลูกหลานเป็น
รายบุคคลตามที่ได้กระทำอยู่นั้นจึงเป็นการกดดัน บีบคั้น
และไม่เป็นธรรมแก่ลูกหลานที่เข้าใช้ที่สุสานโดยสุจริตและ
เสียค่าตอบแทน จึงส่งผลให้เกิดสภาพฝังแตกร้าง และสร้างความ
แตกแยก และเป็นข่าว ไปทั่วประเทศ โดยไม่เกิด
ผลดีต่อชื่อเสียงของวัด

ข้อเรียกร้องต่อมูลนิธิ

1. มูลนิธิควรแสดงเหตุผล ข้อเท็จจริงต่อสาธารณะ โดยเฉพาะต่อสื่อสารมวลชนถึงความ ชอบธรรมของมูลนิธิและลูกหลานในการใช้ที่ดินวัดขอม (ร้าง) และควรชี้แจงประเด็นที่ ถูกกล่าวหาจากวัดว่ามีผู้นำที่ดินของวัดไปหาประโยชน์
2. มูลนิธิควรยืนยันสิทธิของมูลนิธิซึ่งเป็นสิทธิของผู้จ่ายเงินซื้อที่สวช้วยด้วยอย่างหนักแน่น ว่าการเข้าใช้ที่ดินสุสานนั้นเป็นไปตามเจตนาของวัดสมัยพระโบราณคณิศรที่ต้องการให้เป็น สาธารณกุศลเป็นประโยชน์ของประชาชนตลอดไป และสิทธินั้นยังคงอยู่มิใช่อาศัยใช้ที่ดินของวัด
3. เมื่อยืนยันสิทธิของมูลนิธิและลูกหลานตามข้อ 2 แล้วจะต้องถอนข้อเสนอที่เสนอต่อวัดที่ว่า
  - จะขอเช่าที่สุสานของวัด
  - จะให้วัดเข้ามาร่วมบริหารสุสาน
  - จะยกสุสานให้วัดไปจัดการ
 เพราะข้อเสนอทั้งหมดเป็นการไม่ยืนยันสิทธิ มีแต่จะเกิดความเสียหายต่อรูปคดี ในวันข้างหน้า

จุดยืนของกลุ่มลูกหลานฯ

กลุ่มลูกหลานจีนอยุธยาปกป้องสุสานบรรพชน แสดงท่าทีและจุดยืนโดยเปิดเผยเสมอมาว่า

1. เป้าหมายของกลุ่ม คือการปกป้องสุสานบรรพชนเอาไว้ให้จงได้

2. ลูกหลานมีสิทธิใช้ที่ดินสุสานโดยชอบธรรมตามเจตนาของพระโบราณคณิศรที่ต้องการให้ที่ดินวัดขอม (ร้าง) นี้เป็นสุสานสาธารณะกุศลเพื่อประโยชน์ของประชาชนตลอดไป
3. ลูกหลานเข้าใช้ที่ดินสุสานโดยสุจริต เปิดเผย และเสียค่าตอบแทน จะต้องไม่เสียสิทธิไปโดยไม่ได้รับความคุ้มครอง หรือไม่ได้รับการชดเชย
4. แนวทางการปกป้องสุสานของกลุ่ม คือ อาศัยหลักกฎหมาย ความสุจริต และ   เสียค่าตอบแทนเป็นข้อยืนยันความชอบธรรม โดยใช้พลังของลูกหลานเป็นตัวชี้ขาดชัยชนะ
5. หากข้อเรียกร้องของกลุ่มถูกละเลย กลุ่มจำเป็นต้องยกระดับการต่อสู้ขึ้นอีกระดับหนึ่ง

ข้อเสนอทางออกของกลุ่มลูกหลานฯ

1. ถอยคนละก้าว

- วัดเอาป้ายลงและหยุดชักนำด้วยการใช้สิ่งล่อและกดดันให้คนมาขุดศพ จนกว่ากระบวนการยุติธรรมยุติชี้ขาด
- ลูกหลานปลดป้ายคัดค้านทั้งเมืองลงจนหมด
- สถานการณ์ความขัดแย้งสงบชั่วคราว วัดชอบที่จะดำเนินทางกระบวนการยุติธรรมอย่างตรงไปตรงมารอจนกว่ากระบวนการยุติธรรมถึงที่สุด
- มุลนิธิชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของวัด

2. หาทางขณะคลื่นสงบ

- การพูดคุย เจรจา หรือมีทางออกอื่น จะต้องกระทำเมื่อสถานการณ์ความขัดแย้งสงบลงแล้วจึงจะเกิดผล
  - หากวัดจิตใจกรณีมีคนนำที่ดินไปหาประโยชน์ หรือต้องการข้อมูลการใช้จ่าย ควรขอข้อมูลโดยตรงอย่างตรงไปตรงมาจากผู้เกี่ยวข้องในสถานการณ์ความขัดแย้งที่สงบลงแล้ว
-